

Tecavüz Kalkanı¹

Araştırma

İsmail YÜKSEL*

*Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku ABD.
(Res. Asst., Akdeniz University Faculty of Law, Department of Constitutional Law)
(E-posta: yuksel.ism@gmail.com)

ÖZET

Tecavüz kalkanı düzenlemeleri geçtiğimiz 40 yıldır cinsel saldırıya uğradığını iddia eden kişiler için yargılama sürecini ızdırıp verici bir tecrübe olmaktan çıkartarak cinsel saldırı fiillerinin ihbar oranını arttırmaya ve jürilerin adeta sanık ve fiil yerine şikayet sahibinin cinsel yaşantısını yargılamasını önlemeye çalışmaktadır. Tecavüz kalkanı düzenlemelerine getirilen başlıca eleştiriler yetersiz kalmaları ve sanıkların adil yargılanma haklarını ihlal etmeleridir. Bu çalışma tecavüz kalkanını tanıttıktan sonra ülkemiz için nasıl bir düzenlemenin gerekli olduğunu değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ceza Muhakemesi, cinsel saldırı, delil, adil yargılanma hakkı, özel hayatın gizliliği

ABSTRACT

RAPE SHIELD

Rape Shield provisions endeavours to raise the levels sexual assault cases are reported, by making the sexual assault proceedings less painful for the plaintiff; and to prevent juries from judging the sexual history of the victim instead of the facts of the case. Main critics of the Rape Shield regulations are that they do not provide necessary protection and breach fair trial right of the defendants. This article describes Rape Shield provisions and assess what kind of rape shield provisions are viable for Turkey.

Keywords

Criminal procedure, sexual assault, evidence, fair trial, privacy

1 Katkıları için Sayın Doç. Dr. Tuğrul Katoğlu'na, Hale Akdağ, Dr. Ezgi Aygün Eşitli ve Özgür Küçüktaşdemir'e teşekkür ederim.

I. Giriş

Ceza Muhakemesinin amacı maddi gerçeğin araştırılıp bulunmasıdır. Ancak bu amaca mümkün olan her yoldan ulaşmayı hiçbir hukuk düzeni kabul edemez. Maddi gerçeğe ulaşmaya çalışılırken her aşamada insanlık onuru korunmalıdır.²

Tecavüz Kalkanı³ terimi A.B.D. ve İngiliz hukukunda cinsel saldırı suçu nedeniyle yapılan yargılama sırasında müştekinin cinsel yaşamı ile ilgili sorular yöneltilmesini ve deliller sunulmasını sıkı şartlara bağlayan usul kurallarını ifade etmektedir.⁴ Bu kurallar bir tarafın ilişkinin rızaya dayalı olduğunu, diğer tarafın ise gerçekleşen fiilin rızaya dayanmadığını ve bu nedenle cinsel saldırı suçunu oluşturduğunu ileri sürdüğü yargılamalarda önem arz etmektedir. Tarafların başkaca delillerinin olmadığı bu durumda, davanın düğümü tarafların inandırıcılığına bakılarak çözülecektir. İşte bu gibi hallerde şikayetçinin itibarının çağ dışı karinelere dayanılarak lekelenmesini, şikayetçinin ikinci bir travma yaşamasını ve şikayetçinin özel hayatının gizliliğinin ihlal edilmesini tecavüz kalkanı düzenlemesi önleyecektir.

Amerika Birleşik Devletlerinde 1950'lere kadar hukuk, tecavüze uğradığını iddia eden bir kadının⁵ cinsel geçmişinin, kadının iddiasının doğruluğu hakkında fikir vereceğini kabul etmekteydi.⁶

2 ÖZTÜRK, Bahri / TEZCAN, Durmuş / ERDEM, R. Mustafa, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı**, 2. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010, s.31.

3 "Rape Shield" terimini dilimize aktarırken, terim içeriğini tam olarak aktarmadığının farkında olmamıza rağmen birebir çeviri yapmayı tercih ettik. Konu hakkında bilgisi olmayan bir kişi bu makalenin tecavüz fiilini önlemeye yönelik olduğunu dahi düşünebilecektir. Tercihimizin nedeni İngilizce teriminde konu hakkında bilgisi olmayan birisi için çok fazla anlam ifade etmemesine rağmen daha uzun bir açıklamadan daha akılda kalıcı ve dikkat çekici olmasıdır.

4 HADDAD, Richard "Shield or Sieve? People v. Bryant and the Rape Shield Law in High Profile Cases", **Columbia Journal of Law and Social Problems**, Yıl: 2006, Sayı: 39, (s.185-221), s.187.

5 Tecavüz kalkanı düzenlemeleri, belki de feminist hareketin ürünleri olması sebebiyle, erkeğin kadına tecavüzü üzerine yoğunlaşmaktadır. İncelediğimiz çalışmaların neredeyse tamamı erkek mağdurları gözardı etmektedir.

6 ANDERSON, Michelle J., "From Chastity Requirement to Sexuality License: Sexual Consent and a New Rape Shield Law", **George Washington Journal of Law**, Yıl:2002, Sayı:70, (s.51 - 162), s.51. Aynı sayfada yer verilmiş olan 2 numaralı dipnot Illionis Yüksek Mahkemesi'nin 1954 yılında bir kararından şu satırları aktarmaktadır: "Rıza verilmiş olması ihtimalini gösterebilmek için, iddia sahibinin ahlaksız oluşu ve bakire olmayışı çok önemlidir ve davada ileri sürülebilir. Bunun altında yatan düşünce bakire olmayan bir

Günümüzde kişinin cinsel geçmişi, şikayetçinin güvenilirliğini ancak daha önce cinsel saldırı suçunu konu alan bir iftira attığında etkilemektedir.⁷ Yani müşteki ancak daha önce rızasıyla cinsel ilişkiye girdiği bir kişiyi cinsel saldırı suçunu işlemekle suçladıysa cinsel geçmişi ancak bu durumu kanıtlamak için kullanılabilir. Geçmişte cinsel saldırı davalarında cinsel ilişkiye rıza; zaman bakımından sınırsız, gerçekleştirilen fiil bakımından ayırım gözetmeyen ve hatta başka kişilere aktarılabilecek bir irade beyanı olarak görülmekteydi.⁸ Bunun sonucu olarak müştekinin daha önce herhangi birisiyle, herhangi bir zamanda, herhangi bir şekilde cinsel ilişkiye girmesi bundan sonra yaşanacak olan birlikteliklere peşinen rıza verdiğini göstermekteydi.

1970'lerde feminizmin etkisiyle⁹ ABD'de hem federal hem federe düzeyde yukarıda yer verdiği kabulleri ortadan kaldırmayı amaçlayan tecavüz kalkanı yasaları ortaya çıkmaya başladı.¹⁰ Bu yasalar savunmanın, şikayetçiyi, cinsel geçmişiyle ilgili olarak çapraz sorguya tutma ve yine aynı konuda delil sunma hakkını sınırlandırdılar. Yasama organları bu yasalar ile daha önce başka birisi ile cinsel ilişkiye girmiş olan şikayetçinin rıza göstermiş olma ve yemin altında yalan söyleme ihtimalinin daha fazla olduğunu düşünmenin mantıksız olduğunu kabul etmiş oldular.¹¹

Çalışmamızın planından önce giriştiğimiz işin aslında bu derece sınırlı bir metinde hakkıyla incelenemeyeceğinin farkında olduğumuzu belirtmek isteriz. Konumuz kapsamında ele almamızın yerinde olacağı ancak bu çalışmamızda gereğince yer veremediğimiz meselelerden akla gelen bir kaçışunlardır; cinsel saldırı suçu, erkek egemen kültür, feminist hareket, cinsel özgürlük, adil yargılanma hakkı, temel hak ve hürriyetlerin çatışması, ceza muhakemesinde deliller, hakimin tarafsızlığı.

kadının rıza göstermiş olmasının bakire bir kadınıkinden daha mümkün olduğudur." People v. Fryman, 22N.E.2d 573,576 (1954).

7 FLOWE, Heather D., "Rape Shield Laws and Sexual Behavior Evidence: Effects of Consent Level and Women's Sexual History on Rape Allegations", **Law and Human Behavior**, Yıl:2007, Sayı:31, (s.159 - 175), s.160.

8 ANDERSON, 2002, s.53.

9 ROMAN, Denise, "Under the Rape Shield: A Historical and Comparative Perspective on the Rape Shield Laws", **Working Papers in Feminist Research, UCLA Center for the Study of Women**, Yıl:2011, s.1.

10 HADDAD, 2006, s. 189.

11 ANDERSON, 2002, s.54.

Makalemiz mütevazı amacı olan tecavüz kalkanı düzenlemelerinin tanıtılmasına, bu konuları daha sonraya erteleyerek ulaşılmaya çalışacaktır.

Değineceğimiz ilk nokta Tecavüz Kalkanı uygulamasının ardında yatan nedenlerdir, arkasından ABD örneğinden yola çıkarak mevcut tecavüz kalkanı düzenlemeleri aktarılacaktır. Üçüncü bölümde tecavüz kalkanı uygulamasına getirilen eleştirilere yer verilecek, dördüncü ve son bölümde ise benzer bir düzenlemenin ülkeye taşınmasının yarar sağlayıp sağlamayacağı değerlendirilecektir.

II. Neden Tecavüz Kalkanı?

Yasama organlarını tecavüz kalkanı düzenlemelerini yasalaştırmaya iten başlıca iki neden vardı, bunlardan ilki; iddia sahibinin özel hayatının ve onurunun korunması¹² ikincisi ise; jüri yargılamasının esas olduğu Anglosakson sisteminde hükmün isabetli bir şekilde oluşmasıydı. Başka bir ifadeyle jürinin müştekinin cinsel geçmişi nedeniyle müştekiye karşı ön yargılı davranması engellenmeye çalışılmaktaydı. Bunların yanında yasama organları şikayet sahibinin yargılama sırasında hırpalanmasını önleyerek, yargılamayı korkulacak bir süreç olmaktan çıkarmak ve kadınların tecavüz vakalarını ihbar etmelerini sağlamayı amaçlıyorlardı.¹³ Bu gerekçelerin yanına *Anderson*'ın makalesinde dile getirdiği üçüncü bir nedeni, kadının cinselliğini hukuk düzeninin sorasında takınacağı tavrı düşünmeden yaşayabilmesini de eklemeyi uygun bulduk.

A. Mağdurun Özel Hayatının Gizliliği

70'lerin başında görülmeye başlayan tecavüz kalkanı düzenlemelerinin gerekçelerinin başında tecavüz mağdurların cinsel yaşamlarının duruşma sırasında ortaya konulmasının ve incelenmesinin önlenmesi yer alır. Başka bir ifadeyle mağdurun özel hayatının gizliliği ile sanığın adil yargılanma hakkının dengelenmesi hedeflenir.¹⁴ Hatta sonrasında Federal Delil Kurallarının 412. maddesine dönüşecek olan düzenleme "*Cinsel Saldırı Mağdurlarının Özel Hayatlarının Gizliliğinin Korunması Hakkında Kanun*" adıyla yasalaşmıştı.¹⁵ Mağdur-

ların cinsel yaşamlarının mahkemenin incelemesi dışına taşınması ile birlikte, cinsel saldırı mağdurlarının itibarlarını kaybetme korkusuyla adli yollara başvurmamasının önüne geçilebileceği belirtilmekteydi.¹⁶ ABD'de gerçekleşen cinsel saldırı fiillerinin beşte dördünün rapor edilmediğinin düşünüldüğü göz önüne alındığında,¹⁷ bu nedenin haklılığı sorgulanamaz. Benzer diğer bir gerekçe ise şikayetçinin duruşma sırasında ikinci bir travma yaşamlarının önlenmesiydi.¹⁸ Tecavüz kalkanı sayesinde şikayetçi özel hayatının detaylarını tanımadığı bir kalabalık karşısında açıklama işkencesinden korunacaktı.

B. Adaletin Sağlanması

Cinsel saldırı davalarında, tecavüz kalkanı düzenlemeleri ortaya çıkana kadar, mağdurun önceki cinsel yaşamı savunmanın eline koz verebilmekteydi. Savunma, cinsel ilişkiye bir kez rıza göstermiş olan bir kadının bir daha rıza göstermesinin daha olası olduğunu iddia etmekteydi. Bu kabulden daha vahimi ise, 50'lerde ABD'de bakire olmayan bir kadının tecavüz suçlamasının doğruluğunun, bakire olan bir kadınıkinden daha düşük olduğunun mahkemelerce kabul edilmesiydi. Mahkemelere göre sosyal normları bir kere kırmış olan kadının, yemin altında yalan söyleyerek bu normları tekrar kırması daha olasıydı.¹⁹ Tecavüz kalkanı düzenlemeleri ile, cinsel saldırı yargılamalarında rızanın sadece tarafların olay anındaki davranışları ve delillerle belirlenmesi amaçlanmıştır.²⁰ Başka bir ifadeyle tecavüz kalkanı ile savunmanın mağdurun cinsel geçmişini kullanarak, mağdurun jüri nezdindeki itibarına saldırması ve daha önceki cinsel ilişkilere gösterilen rızayı dava konusu olaya teşmil etmeye çalışması önlenmek istenmiştir. Tecavüz kalkanı, ispat kabiliyeti oldukça düşük olan ancak şikayetçi aleyhine ön yargı oluşturması olasılığı yüksek olan delillerin dava dışı bırakılması ile ceza muhakemesinin daha sağlıklı işlenmesini amaçlamaktadır.²¹

12 HADDAD, 2006, s.187.

13 ROMAN, 2011, s. 2; HADDAD, 2006, s. 206.

14 FLOWE, 2007, s. 160.

15 ANDERSON, 2002, s.56.

16 ANDERSON, 2002, s. 86; ANDERSON, Michelle J., "Time to Reform Rape Shield Laws, Kobe Bryant Case Highlights Holes in the Armor", *Criminal Justice*, Yıl: 2004, Sayı:2, (s. 14 - 19), s.14.

17 HADDAD, 2006, s. 189.

18 ANDERSON, 2002, s. 86.

19 ANDERSON, 2002, s. 75.

20 ANDERSON, 2002, s. 89.

21 ANDERSON, 2004, s. 18.

C. Kadının Cinsel Özgürlüğü

Anderson, tecavüz kalkanı düzenlemelerini etrafıca ele aldığı ve sert eleştirilere tabi tuttuğu makalesinde, aslen yasama organlarının aklında olmayan ancak yazar için düzenlemelerin asıl sebebini oluşturması gereken bir başka gerekçeye yer vermektedir. *Anderson*'a göre cinsel saldırı yargılamalarında kadının bakire olmamasının veya çok eşli cinsel yaşamının ele alınabilmesi, cinselliğini erkek egemen toplumun cinsellik kurallarına aykırı yaşayan kadınların hukuk düzeni tarafından gerektiği şekilde korunmaması sonucunu doğurmaktadır. *Anderson*, makalesinde İngiliz hukukundan Amerikan hukukuna geçen bekalet şartının günümüzde mazbut olma şartına dönüştüğünü belirtmektedir.²² Dolayısıyla cinsel saldırı iddiasında bulunan kadının cinsel geçmişinin davada ortaya konulmasının sıkı şartlara bağlanmış olması, kadının cinselliğini hukuk tarafından korunmama korkusu olmadan yaşamasına izin verecektir.²³

III. Tecavüz Kalkanları

Bu bölümde yasalaşan tecavüz kalkanı düzenlemelerine değineceğiz. Tecavüz kalkanı yasalarının hepsinin ortak yönü müştekinin cinsel yaşamının yargılama sırasında kullanılmasını engellemektir. Buna karşın her yasa, sanığın adil yargılanma hakkını korumak amacıyla bu yasağa çeşitli istisnalar getirmiştir. Biz sınıflandırmamızı getirilen bu istisnaları temel alarak yaptık.

A. Yasayla Konulmuş İstisnalar

1. Üçüncü Kişilerle Cinsel İlişki Örüntüsü

Bu istisna uyarınca savunma yaşanmış olan ilişkinin rızaya dayalı olduğunu, iddia sahibinin daha önce üçüncü kişilerle de benzer şekillerde cinsel ilişkiye girdiğini belirterek ispatlamaya çalışabilmektedir.²⁴ Yani sanık müştekinin sürekli tekrar

22 ANDERSON, 2002, s. 60. Başka bir makalesinde yazar, bekalet şartına ek olarak aranan diğer şartları şöyle sıralar: en kısa sürede şikayet, destekleyici kanıt (ki bunlar çoğunlukla fiziksel yaralanmadır), direnme. Yazara göre yanlış varsayımlara dayanan bu şartlar tanıkları tarafından cinsel saldırıya maruz kalan mağdurların daha az korunmasına neden olmaktadır. ANDERSON, Michelle J., "Diminishing the Legal Impact of Negative Social Attitudes Toward Acquaintance Rape Victims"; **New Criminal Law Journal**, Yıl: 2010, Sayı: 13, (s. 644 - 660), s.644.

23 ANDERSON, 2002, s. 141, vd.

24 ANDERSON, 2002, s. 98.

eden hal ve davranışlarının müştekinin rızasının olduğunu kanıtladığını ileri sürmektedir.

Bu istisna kapsamında genellikle iddia sahibinin tek eşli olmayışı, sık sık eğlence mekanlarına giden ve karşı cinsle olan ilişkilerde girişimci davranan bir kadın olduğunun öne sürülmesine izin verilmektedir.²⁵

Bu istisnaya getirilen haklı eleştiri ise bir bireyin daha önce başka birisiyle cinsel ilişkiye girmek için vermiş olduğu rızanın, başka bir kişiye aktarılmasının mümkün olmadığını.²⁶ Başka bir eleştiri ise, cinsel saldırı yargılamasında rızanın varlığını öne süren bir kişinin, şikayetçinin sadece cinsel ilişkiye rıza gösterdiğini değil aynı zamanda sonrasında kendisine iftira attığını ileri sürdüğüdür. Önceki birliktelikler dava konusu olaya rızayı kanıtlayamayacağı gibi, şikayetçinin daha önce bir çok kişi ile benzer şekilde ilişkiye girmiş olması, önceki ilişkiler sebebiyle cinsel saldırı iddiasında bulunmayan şikayetçinin bu olayda neden cinsel saldırı soruşturmasını göze aldığı sorulanmasını gerektirir ve şikayetçinin inanılabilirliğini artırır.²⁷

2. Üçüncü Kişilerle Daha Önceki Cinsel İlişkilerin Sanıkta Rızanın Varlığına Dair Hata Oluşturması

Buna göre şüpheli, mağdurun rıza göstermiş olduğu savunmasına dayanmaz. Şüphelinin savunması şikayetçinin üçüncü kişilerle olan ilişkilerini bilmesi veya şikayetçinin cinselliği ile ilgili itibarı nedeniyle şikayetçinin rıza gösterdiğini sandığını ileri sürer. Bu savunma uyarınca rızanın varlığına dair hataya düşmüş olan şüpheli cinsel saldırı suçunun manevi unsuruna sahip değildir.²⁸ Bir önceki savunmada sanık müştekinin rızasını ispatlamaya çalışırken, burada rıza konusunda hataya düştüğünü ispatlamak için müştekinin cinsel yaşamını davanın konusu haline getirmesidir.

3. Seks İşçiliği

Açkıcı düzenlenmiş olmasa bile bir çok hakim bu savunmanın öne sürülmesine izin vermektedir.²⁹

25 ANDERSON, 2002, s. 98.

26 ANDERSON, 2002, s. 103.

27 LETWIN, Leon, "Unchaste Character, Ideology, and the California Rape Evidence Laws", **Southern California Law Review**, Yıl: 1980, Sayı: 54, (s. 35 - 89), s.60.

28 ANDERSON, 2002, s. 110.

29 765 sayılı eski Ceza Kanunu'nun 3679 sayılı yasa ile hukuk

Bu istisna, savunmanın dava konusu ilişkinin para karşılığı gerçekleştiğini ancak sanığın sonrasında şikayetçiye ödemedi bulunmadığını ileri sürdüğü davalarda ileri sürülebilir. Bu iddiasını güçlendirmek isteyen savunma, şikayetçinin daha önce para karşılığı cinsel ilişkiye girdiğini gösteren deliller sunabilir.³⁰

4. Olay Öncesinde Sanık İle Yaşanmış Olan Cinsel İlişkiler

Yukarıda saymış olduğumuz üç istisna, sadece bir elin parmağı kadar yasada yer almasına rağmen, olay öncesinde sanıkla yaşanan cinsel ilişki neredeyse tüm yasalarda yer almaktadır.³¹ Yukarıda sayılan istisna hükümleri müştekinin sanık dışındaki üçüncü kişiler ile yaşadığı ilişkilerin kullanılmasına izin verirken bu istisna sanığın, şikayetçi ile arasında dava konusu olay öncesinde yaşamış olan cinsel ilişkilerini, davada kullanılmasına izin vermektedir.

B. Anayasal Torba Hükümler

Tecavüz kalkanları zaman zaman anayasal denetim organları tarafından sanığın anayasal haklarını ihlal ettiği sebebiyle iptal edilmiştir. Yasa koyucular bu yaptırımdan kaçınmak için yukarıda belirtilen istisnalara ek olarak veya tek başına bir istisna hükmü koyarak davada kullanılmamasının sanığın anayasal haklarının ihlal edilmesi sonucunu doğuracağı delillerin kullanımına izin vermişlerdir. Bu istisna uyarınca şikayetçinin cinsel yaşamı ile ilgili bilgiler ancak sanığın anayasal haklarını ihlal etmediği sürece davanın dışında tutulmaktadır.³²

düzenimizden temizlenen 438. maddesi fuhuşu meslek edinmiş bir kişiye karşı işlenen tecavüz fiilleri için verilecek cezada 2/3 indirim öngörmekteydi. Yasa düzenlemesinden daha dikkat çekici olanı ise Anayasa Mahkemesi'nin ilgili madde aleyhine yapılan itiraz başvurusunda; "Irza geçmek ve kaçırmak suçlarının fuhuşu kendine meslek edinen bir kadına karşı işlenmesinde, bu kişinin uğradığı zarar ile aynı eylemlerin iffetli bir kadına karşı yapılması durumunda onun gördüğü zarar eşit sayılamaz, iffetli bir kadının zorla kaçırılması veya ırzına geçilmesi onun onurunu, toplumdaki ve yaşadığı ortamdaki saygınlığını, giderilmesi olanaksız ölçüde kıracaktır. Oysa, aynı eylemlerle karşılaşan fuhuş meslek edinmiş bir kadının bu ölçüde zarar gördüğünü ileri sürmek ve kabul etmek güçtür...Şu halde, fuhuş kendisine meslek edinen kadınlara karşı işlenen zorla kaçırma veya ırza geçmek suçlarında böyle bir kadının uğradığı zararın aynı eylemlerle karşılaşan iffetli bir kadının uğradığı zarara göre daha az olması bu ayırımın haklı nedenini oluşturmaktadır." gerekçesi ile maddeyi eşitlik ilkesine uygun bulmuş olmasıdır.

30 ANDERSON, 2002, s. 111.

31 ANDERSON, 2002, s. 118.

32 ANDERSON, 2002, s. 83.

C. Hakimın Takdirine Bırakma

Bu tür yasalar şikayetçinin cinsel yaşamı ile ilgili hususların davada ileri sürülüp sürülememesinin dava yargıcının takdirine bırakılmaktadır. Bu yasalar altında hakimler delilin dava ile ilgili olup olmadığını, eğer ilgili ise ispat kabiliyetinin şikayetçi aleyhine yaratılacak olan ön yargıdan daha önemli olup olmadığını karara bağlamaktadırlar.³³ Kanada Ceza Kanunu kural olarak sanık ile şikayetçi arasında yaşanmış olan cinsel birlikteliğin dahi davada öne sürülmesini yasaklar. Buna karşın öne sürülecek olan delilin kullanılmaması halinde adil yargılamanın tehlikeye düşeceği hallerde delilin kullanılmasına izin verir. Bu değerlendirme ise doğrudan yargıca bırakılmıştır.³⁴ Birleşik Krallık'ta yapılan düzenleme ise başlangıçta şikayetçinin cinsel yaşamının davaya taşınmasını çok sıkı şartlara bağlamıştı. Buna karşın Lordlar Kamarası bu düzenlemenin AİHS'nin 6. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini belirtmiş ve aynen Kanada'da olduğu gibi delilin kullanılmasının adil yargılanma hakkını ihlal edeceği durumlarda hakime takdir yetkisi tanımıştır.³⁵

D. Delilin Amacına Göre Ayırma

Bu kategoriye giren yasalar, şikayetçinin cinsel geçmişi ile ilgili bilgilerin davada ancak belirli amaçlarla ileri sürülmesini kabul etmektedirler. Bu yasaklamalar delilin konusunu değil delilin amacını ölçü olarak alırlar. Buna karşın bu amacın ne olduğu konusunda birlik bulunmamaktadır. Bazı yasalar müştekinin rızasını kanıtlamak için delilere izin verip, müştekinin güvenilirliğini ispatlamak için cinsel geçmişine dayanılmasını yasaklarken; diğerleri tam tersine bir düzenleme içermektedir.³⁶

IV. Mevcut Tecavüz Kalkanı Düzenlemelerine Getirilen Eleştiriler

Yukarıda aktardığım düzenlemeler üç farklı açıdan eleştiriye tabi tutulmuşlardır. Bu eleştirilerden ilki tahmin edilebileceği üzere sanığın savunma hakkının aşırı derecede sınırlandırıldığıdır. Öte yandan

33 ANDERSON, 2002, s. 84.

34 ROMAN, 2011, s. 19.

35 YÜKSEL, İsmail, *Anayasa Yargısında Yorumlu Ret Kararı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s.66.

36 ANDERSON, 2002, s. 85.

sanık için aşırı sınırlayıcı görülen bu düzenlemeler, mağduru yeterince koruyamadığı sebebiyle de tenkit edilmişlerdir. Burada değineceğimiz son eleştiri ise, şaşırtıcı bir şekilde feminist bir bakış açısıyla getirilmiştir.

A. Adil Yargılanma Hakkının İhlali

Anayasal açıdan tecavüz kalkanına getirilen eleştirilerin başında sanığın adil yargılanma hakkının,³⁷ bazı delillerin dava dışı bırakılmasıyla ihlal edilmesi gelmektedir.³⁸ Tecavüz kalkanı düzenlemelerini anayasal incelemeye taşıyan sanıklar, masumiyetlerini kanıtlamaları için kullanmaları gereken delillerin, adil yargılanma haklarını ihlal edecek şekilde göz ardı edildiğini savunmaktadırlar. Anayasal denetim organları ise bu durumda dava dışı bırakılan delilin ispat gücü ile delilin kullanılması sonucunda şikayetçinin özel hayatının ne derece ihlal edileceğini tartarak karar vermektedirler.³⁹ Kanımca, tartının bir kefesine sanığın adil yargılanma hakkını koyan denetim organlarının diğerine sadece şikayet sahibin özel hayatını değil, aynı zamanda şikayetçiye karşı ön yargının engellenerek adaletin sağlanması ve tecavüz kalkanı düzenlemeleri ile ulaşılmak istenen diğer faydaları da koyması gereklidir. Adil yargılanma hakkının ihlali sorunu Birleşik Krallık Lordlar Kamarası tarafından 2001 yılında değerlendirilmiştir. Tecavüz kalkanı düzenlemesinin AİHS'nin 6. maddesine uygunluğunun denetlendiği davada Lordlar Kamarası her ne kadar müştekinin yargılamada korunması ve özel hayatının gizliliğin sağlanmasını önemli nedenler olarak görse de, bu nedenlerle dahi sanığın mağdurla arasında yaşanmış olan ilişkilerinin rızanın veya varsayılan rıza için kullanılabilmesi gerektiğine karar vermiştir.⁴⁰

B. Yeterince Koruma Sağlayamaması

Tecavüz kalkanı düzenlemelerine getirilen eleştirilerin büyük kısmını, şikayetçinin yeterince korunmadığı savı oluşturmaktadır. 2004 yılında, NBA yıldızı Kobe Bryant'ın sanık olarak yargılandığı bir cinsel saldırı davası sırasında şikayet sahibinin özel

hayatının tüm detaylarının medya tarafından sergilenmesi üzerine bu eleştiriler yoğunluk kazanmıştır.⁴¹

Anderson bu yöndeki eleştirilerini tecavüz kalkanı düzenlemelerine getirilen istisnalar üzerinden getirmektedir. Yazara göre eyaletten eyalete neredeyse tamamen farklılaşan bu istisnaların varlık sebebi yasama organlarının gerekçelerinde aranmalıdır. Yasama organları ilgili yasaları yaparken şikayetçinin özel hayatının korunmasından yola çıkmış ve bu yönelim sonucunda tutarsız ve yarasız yasalara varmışlardır.⁴² *Anderson*'a göre tecavüz kalkanı şikayet sahibinin özel hayatını değil, kadının cinselliği üzerindeki egemenliğini korumalıdır. Yazar tecavüz kalkanının amacının, kadının cinselliğini; yaşayacağı bir cinsel saldırı sonucunda failin akatlanmasını sağlayacağı korkusu olmadan yaşayabilmesi olması gerektiğini savunmaktadır.⁴³ *Anderson* tecavüz kalkanına getirilecek istisnaların yukarıda belirttiğim bakış açısıyla ve cinsel saldırı suçunun unsurlarına dayanılarak hazırlanması gerektiği kanısındadır. Yazara göre istisnalar sanığın cinsel saldırı suçunun unsurlarının, yani olan vücuda organ sokulması, güç kullanımı ve rızanın olmayışı, fiilde gerçekleşmediğini kanıtlanmasına izin verecek şekilde düzenlenmelidir.⁴⁴

Haddad ise tecavüz kalkanı düzenlemelerinin haberleşme teknolojisinde 80'lerden bu yana yaşanan gelişmenin çok gerisinde kaldığını belirtmektedir. Yazar, çağımızda internet sayesinde tecavüz kalkanındaki ufak deliklerin veya yargılama sırasında adli makamların yapacakları hataların çok ciddi sonuçlar doğuracağını söylemektedir.⁴⁵ Bryant davası sırasında medya, her ne kadar şikayetçinin ismini yayınlamaktan büyük oranda kaçınsa da, şikayetçinin okulunu, hobilerini, erkek arkadaşlarını haber yapmıştır. Yargılamanın sonuçlanmasına haftalar kala mahkeme kalemindeki bir memurun kapalı bir oturumun tutanaklarını, ki bu tutanaklarda şikayetçinin olayın ardından bir kaç saat içinde başka birisiyle birlikte olduğu yer almaktadır, yanlışlıkla basına iletmesi bardağı taşıran son damla olmuştur.⁴⁶

37 GRUBER, Aya, "A "Neo-Feminist" Assessment of Rape and Domestic Violence Law Reform"; *The Journal of Gender, Race and Justice*, Yıl: 2012, Sayı: 15, (s. 583 - 615), s.592.

38 ROMAN, 2011, s. 10.

39 ROMAN, 2011, s. 11.

40 UKHL 25, (Birleşik Krallık Lordlar Kamarası).

41 ANDERSON, 2004, s. 1; HADDAD, 2006, s. 1.

42 ANDERSON, 2002, s. 94.

43 ANDERSON, 2002, s. 147.

44 ANDERSON, 2002, s. 148.

45 HADDAD, 2006, s. 209.

46 HADDAD, 2006, s.186.

C. Otoriter Karakteri

Gruber'in feminist eleştirisine göre; tecavüz kalkanı düzenlemeleri için ortaya konan feminist çabalara içkin olan problem; otoriter ve eşitsizlikçi ceza yargısı sistemini güçlendirmiş ve ona ahlaki koruma sağlamıştır. Böylelikle feminist hukuk reformu ceza yargılaması sisteminin suçun sosyal, ekonomik, kültürel ve etnik karmaşıklığını göz ardı ederek kötü adamları içeri tıkma programının bir parçası olmuştur.⁴⁷ Dahası ceza hukukunun yapısı ve bugün ki tanımlamaları alt-üst ilişkisini ve erkek egemenliğini yıkmak için elverişli değildir. Son olarak ABD ceza yargılaması sisteminin nitelikleri cinsel saldırı konusunda yapılan reformların kapsayıcı sosyal değişimler yaratmasını engellemektedir.⁴⁸ **Gruber**, *'Suça savaş ilan eden seslerin sürekli yükselen gürültüsü, feministlerin cinsiyet eşitliği mesajlarını boğmuş gözüküyor'*⁴⁹ cümlesiyle taşıdığı kaygıyı özetliyor.

V. Türkiye Açısından Değerlendirme

Yukarıda A.B.D. hukukunda yaklaşık 40 yıldır var olan tecavüz kalkanı düzenlemesini kısaca tanıtmaya çalıştık. Burada ise böyle bir düzenlemenin ülkemiz için bir tecavüz kalkanının nasıl olması gerektiğini değerlendireceğiz.

A. Mevcut Durum

Hukuk düzenimizde cinsel saldırı mağdurlarının yargılama sırasında korunması konusu ele alınırken akıllardan çıkartılmaması gereken ceza muhakemesi sürecinde yargılama konusu yapılan olayın dava açan belgelerde belli edilmesinin şart olduğudur.⁵⁰ Yargılama konusu iddia sanığın müştekiye karşı cinsel saldırı fiilini işlemiş olmasıdır, müştekinin cinsel yaşamı değil.

Tecavüz kalkanı belirli delillerin yargılama sırasında kullanılmasını engellemektedir. Bu durum delil serbestisi ilkesinin açık bir ihlalidir ve bazı delillerin dava dışında bırakılması aynı zamanda savunma hakkının kısıtlanması anlamına gelecek ve mutlak bozma sebebi olacaktır.⁵¹ Ancak öncelikli

olarak engellenen bu delillerin gerçekten delil olarak kullanılıp kullanılmayacağını belirlemek gerekir. Bunun nedeni delil serbestisi ilkesinin her türlü bilginin kullanılabilmesi manasına gelmemesi bazı istisnaların bu ilkeye içkin olmasıdır.⁵² Daha akıl yürütmemizin ilk adımında delil tanımı müştekinin cinsel yaşamının delil olarak kullanılmasını çoğu olayda engelleyecektir çünkü delil bir olayın tamamını veya bir kısmını temsil eden ve ispat bakımından önemli olan bir bilgidir.⁵³ Bu özellikleri taşımayan deliller yargılama sırasında ortaya konulamamalı, ortaya konulsalar dahi karara esas alınmamalıdır. Bu özelliklere sahip olmayan delillere dayanarak verilen kararlar hukuka aykırı olacaktır.⁵⁴ Buna ek olarak delillerin değerlendirilmesi sırasında, delilin olayı temsil edip etmediğinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.⁵⁵ Ek bir önlem ise sanığın temel haklarını korumak için bazı delillerin kullanılmasının olayla ilgili olsalar bile yasaklanmasıdır. Delil kullanımına getirilen bu yasakların amacı insan haklarını ve temel hak ve hürriyetleri korumaktır.⁵⁶ Bu yasaklamaya tabi olan delillerden bir kısmı kişinin özel hayatını ihlal eden bilgilerdir.⁵⁷ Sanığın ve şüphelinin özel hayatının bu şekilde korunması gereği hukuk düzenince dikkate alınmıştır. Doğrudan olayı kanıtlayan bir delil bile sanığın özel hayatının gizliliğinin Anayasadaki sınırlamalara aykırı olarak elde edilmesi suretiyle kullanılamıyorsa, aynı hukuk düzeninin müştekinin dava konusu olayla ilgilisi olmayan özel hayatının en mahrem ayrıntılarını yargılama sırasında kullanmaya izin vermediğini kabul etmek gerekir. Tüm bu düzenlemeler olayla ilgisi olmayan deliller için geçerlidir⁵⁸ ve hukuk düzenimizde asıl sorun olayla ilgisi olan / olmayan delil ayrımının nasıl yapılacağıdır.

Hukukumuzda müştekinin özel hayatını korumaya elverişli düzenlemeler de yer almaktadır. Bunlardan ilk akla geleni duruşmaların kapalı

47 GRUBER, 2012, s. 611.

48 GRUBER, 2012, s. 608.

49 GRUBER, 2012, s. 611.

50 KUNTER, Nurullah / YENİSEY, Feridun, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Cilt: 1, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2004; s. 238.

51 ÖZTÜRK / TEZCAN / ERDEM, 2010, s.146.

52 CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2008, s. 213.

53 TOROSLU, Nevzat / FEYZİOĞLU, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınları, Ankara, 2006, s.170.

54 CENTEL / ZAFER, 2008, s.214.

55 TOROSLU / FEYZİOĞLU, 2006, s.194.

56 ÖZTÜRK / TEZCAN / ERDEM, 2010, s.3.

57 KUNTER, Nurullah / YENİSEY, Feridun, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Cilt:2, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2005; s. 849.

58 ÖZTÜRK / TEZCAN / ERDEM, 2010, s. 133.

yapılması olanağıdır.⁵⁹ Bu tedbir sadece müştekinin özel hayatının gizliliğini bir ölçüde korumaya elverişlidir. Tecavüz kalkanı düzenlemelerinin diğer amaçları içinse bir fayda sağlamayacaktır.

Yukarıdaki koruyucu düzenlemeler asıl olarak bizim hukuk sistemimizde de, dava konusu olayla ilgisi olmayan vakıaların, örneğin müştekinin üçüncü bir kişiyle girdiği cinsel ilişkinin veya olay öncesinde ve hatta sonrasında sanık ile yaşadıklarının delil olarak kullanılmasını engellemektedir. Buna karşın hukuk sistemimizde bu gibi bilgilerin delil olarak kullanılmasına izin verdiği düşünülecek iki düzenleme vardır. Bunlardan ilki sanığın müştekinin rızasının olduğunu varsaydığını ileri sürmesidir. Varsayılan rıza iki halde tartışma konusu olacaktır.⁶⁰ Bunlardan ilki ihlal edilen değer azlığı ve fail ile mağdur arasındaki ilişkinin niteliği gereği rızanın var sayıldığı durumlardır. Mağdurun cinsel dokunulmazlığının ihlal edildiği durumda bu ihtimale dayanmak, mağdurun uğramış olduğu ihlal her koşulda ağır olacağı için imkansız kabul edilmelidir. Sanığın varsayılan rıza savunmasından yararlanabileceği diğer hal ise mağdura ulaşmanın mümkün olmaması ve mevcut durumda rıza gösterme ihtimalinin yüksek olmasıdır. Bu durumda fail mağdurun beklenmedik bir şekilde tehlikeye düşen bir hakkını korumak için başka bir hakkına müdahalede bulunmaktadır.⁶¹ Başka bir ifadeyle varsayılan rızanın kullanılabilmesi durumunda failin, mağdurun bir hakkını koruması için mağdurun başka bir hakkına müdahale etmesi zorunludur. Buna karşın cinsel saldırı fiilinin doğası gereği failin mağdura ulaşamadığını iddia etmesi düşünülemez. Bu durumda ancak mağdurun rızasının alınması başka bir sebeple, mağdurun bilincinin yerinde olmaması gibi, imkansız olabilir. Bir cinsel saldırı fiilinde yukarıda sayılan şartların varlığı ancak rızası alınamayacak duruda olan mağdura yapılan tıbbi müdahalenin, cinsel saldırı yargılamasının konusu olması halinde mümkündür.

Sanığın müştekinin cinsel hayatını delil olarak kullanmasını sağlayabilecek ikinci düzenleme ise hukuka uygunluk nedenlerinde hataya düşme

savunmasıdır. Sanık TCK'nun 30. maddesinde düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinin varlığında hataya, bu durumda rızanın var olduğu konusunda hataya düşmüş olduğuna, dayanmak için müştekinin özel hayatını delil olarak kullanmayı deneyebilir. Bu durumda sanığın öncelikle rızanın varlığı konusunda doğru bilgi alma olanağının bulunmadığını ispat etmesi gerekir.⁶² Yukarıda belirtildiği gibi suçun konusu gereği aynı ortamda bulunması gereken kişinin rızasına ulaşamaması ancak mağdurun bilincinin kapalı olması gibi bir durumda mümkündür. Bu durumda failin mağdurun rızasını almak için bekleme imkanı var ise hukuka uygunluk nedeni olan rızanın varlığında hataya düştüğü savunmasını ileri sürmesi ve bu sayede mağdurun özel hayatını delil olarak kullanması imkansızdır.

B. Gerekliler

Tecavüz kalkanı düzenlemeleri müştekiyi çoğu zaman ızdırap verici olan cinsel saldırı yargılamasında korumayı hedefler. Bu korumaya ise şikayetçinin özel hayatının parçası olan cinsel geçmişiyle ilgili sorulara maruz bırakmayarak ve bu sayede yargılamayı ikinci bir travmaya dönüştürmerek sağlar. Yargılamanın mahkemenin gerekli gördüğü zaman kapalı yapılabildiği ülkemizde bu kaygılardan ilki yani şikayetçinin özel hayatının korunması sağlanabilir. Buna karşın, yukarıda belirtildiği üzere dava konusu olayla ilgisi olmayan deliller kullanılamayacaktır ancak bu takdir davaya bakmakta olan hakime aittir. Davaya bakan hakimin takdirine bağlı olarak şikayetçinin cinsel yaşamına ilişkin sorulara boğulması yargılamayı adeta ikinci bir tecavüze çevirebilir. Dolayısıyla "**özel hayat**" gerekçesinin ilk parçası ülkemiz için geçersizken ikinci kısmı Türkiye içinde geçerliliğini korumaktadır.

Tecavüz kalkanının gerekçelerinden ikincisini adaletin sağlanmasını temin etme oluşturmaktadır. Tecavüz kalkanı mağdurun karakterini değil sadece fiili dava konusu yaparak adaleti sağlamayı amaçlamaktadır. Tecavüz kalkanı düzenlemesinin Anglosakson sisteminde ortaya çıkması kanımızca jüri yargılaması ile bağlantılıdır. Meslekten olmayan kişilerden kurulu bir heyet doğal olarak kendi ön yargılarını yargılama sürecine taşımaya

59 TOROSLU / FEYZİOĞLU, 2006, s.279.

60 ÖNDER, Ayhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Basım, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 1992, s. 73.

61 CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide / ÇAKMUT, Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 5. Basım, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2008, s.320.

62 GÜNGÖR, Devrim, **Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata**, Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş., Ankara, 2006, s.63.

daha yatkındır. Sonucun rızanın varlığına dayanıldığı bir cinsel saldırı yargılamasında, sanığın mahkum olup olmaması jürinin kimin sözüne inandığına bağlıdır. Dolayısıyla jürinin ön yargılarını destekleyecek bilgilerin dava dışı bırakılması önem taşır. Ülkemizde ön yargısının dava sonucunu etkileyebileceği tek kişi hakimdir. Her ne kadar bir jüri ile kıyaslandığında ön yargının etkisi çok daha az olacaksa da, kanımızca sifıra indirgenemez. Hakim kullanılmasına izin verdiği delillerin yargılama konusu fiil ile bağlantısız olduğunu düşünse bile bir kere o bilgileri almış olacaktır. Müştekinin cinsel yaşamının detayları idealde yargıcın vicdani kanaatini etkilememelidir. Ne var ki duyulmuş olan bilginin unutulması insan yeteneğinin dışındadır. Dolayısıyla Anglosakson örneğindeki kadar olmasa da bu gerekçe de ülkemiz için geçerlidir.

Son gerekçe, yani kadının cinsel özgürlüğünün sağlanması, ilk iki gerekçeyi var eden koşulların şiddetine bağlıdır. Yargılama süreci müşteki için korkutucu değilse ve hakimler cinsel geçmişle bağlantılı delilleri gerçekten göz ardı ediyorlarsa, yani kadının cinsel geçmişi yargılama sırasında ve sonucunda herhangi bir zarar doğurmuyorsa bu gerekçe geçerliliğini kaybedecektir.

C. Eleştiriler

Tecavüz kalkanına getirilen eleştirilerden, sadece biri, adil yargılanma hakkının ihlali ülkemiz içinde dikkate alınmalıdır. Hem Anayasamız hem de AİHS tarafından korunmakta olan adil yargılanma hakkını ihlal eden bir tecavüz kalkanı düzenlemesinin varlığını sürdürmesi olanaksızdır. Olası bir tecavüz kalkanı düzenlemesi ya kapsayıcı yasaklar getirmemeli ya da istisnalarla adil yargılanma hakkının ihlalini engellemelidir. Bu bölümün başında belirtildiği gibi dava ile ilgisiz görülen ilgilerin delil olarak zaten kullanılamaması gerekir. Mevcut durumdan ayrılarak ihlal yaratma ihtimali doğuran davaya ilişkin delillerin yasaklanmasıdır.

VI. Sonuç

Tecavüz kalkanı düzenlemesi Anglosakson uygulamasında doğmuş olmasına rağmen cinsel saldırı mağdurlarının korunması amacıyla ülkemizde de kullanılabilir. Amerikayı böyle bir düzenlemeyi kabul etmeye yönelten gerekçelerin çoğu ülkemiz için de geçerlidir. Buna karşın gerekçelerin benzerliğinden yola çıkılarak benzer bir çözüme

ulaşılması, ceza yargılaması sistemlerinin farklılığı göz önüne alındığında imkansızdır.

Türkiye için getirilecek tecavüz kalkanının amacı, davaya bakan hakimde şikayetçi aleyhine ön yargı oluşturması muhtemel delillerin, görülmesini engellemek olmalıdır. Dava yargıcının bu delilleri gördükten sonra dosyadan çıkarması beklenen faydanın sağlanmasını engeller. Önerimiz cinsel saldırı yargılamalarında savunmanın sunulduğu delillerin ve soracağı soruların, şikayetçinin karakteri ve davranışları ile değil, fiilin kendisiyle ilgili olduğunu temin etmek için bir eleme sistemi eklenmesidir. Fiille bağlantısı olmayan unsurların çıkartılması sanığın adil yargılanma hakkını ihlal etmeyecektir. Buna karşın bu süreçte olayla ilgili olan delillerin dosyadan çıkartılması ve bu nedenle sanığın adil yargılanma hakkına müdahale edilmesi mümkün olduğundan delillerin elenmesi işlemi de bir hakim tarafından yapılmalıdır. Bu eleme sürecinde sanığın ve şikayet sahibinin korunması için dosya kişisel verilerden tamamen arındırılmış olmalıdır. Son olarak hangi delillerin kabul edilmesinin zorunlu olduğu ve hangi delillerin kesinlikle kabul edilmeyeceği yasada belirtilmeli, sanığın adil yargılanma hakkı tek başına hakiminkine bırakılmamalıdır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ANDERSON, Michelle J., "Diminishing the Legal Impact of Negative Social Attitudes Toward Acquaintance Rape Victims"; **New Criminal Law Journal**, Yıl: 2010, Sayı: 13, (s. 644 - 660)
- ANDERSON, Michelle J., "From Chastity Requirement to Sexuality License: Sexual Consent and a New Rape Shield Law"; **George Washington Journal of Law**, Yıl:2002, Sayı:70, (s.51 - 162)
- ANDERSON, Michelle J., "Time to Reform Rape Shield Laws, Kobe Bryant Case Highlights Holes in the Armor"; **Criminal Justice**, Yıl: 2004, Sayı:2, (s.14 - 19)
- CENTEL, Nur, / ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2008
- CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide / ÇAKMUT, Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 5. Basım, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2008
- FLOWE, Heather D., "Rape Shield Laws and Sexual Behavior Evidence: Effects of Consent Level and Women's Sexual History on Rape Allegations"; **Law and Human Behavior**, Yıl:2007, Sayı:31, (s.159 - 175)

- GÜNGÖR, Devrim, **Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata**, Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş., Ankara, 2006.
- GRUBER, Aya, "A "Neo-Feminist" Assessment of Rape and Domestic Violence Law Reform"; **The Journal of Gender, Race and Justice**, Yıl: 2012, Sayı: 15, (s. 583 - 615)
- HADDAD, Richard "Shield or Sieve? People v. Bryant and the Rape Shield Law in High Profile Cases", **Columbia Journal of Law and Social Problems**, Yıl: 2006, Sayı: 39, (s.185-221)
- KUNTER, Nurullah / YENİSEY, Feridin, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Cilt: 1, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2004
- KUNTER, Nurullah / YENİSEY, Feridin, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Cilt:2, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2005
- LETWIN, Leon, "Unchaste Character, Ideology, and the California Rape Evidence Laws", **Southern California Law Review**, Yıl: 1980, Sayı: 54, (s. 35 - 89)
- ÖNDER, Ayhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Basım, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 1992
- ÖZTÜRK, Bahri / TEZCAN, Durmuş / ERDEM, R. Mustafa, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı**, 2. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010
- ROMAN, Denise, "Under the Rape Shield: A Historical and Comparative Perspective on the Rape Shield Laws", **Working Papers in Feminist Research, UCLA Center for the Study of Women**, Yıl:2011
- TOROSLU, Nevzat / FEYZİOĞLU, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınları, Ankara, 2006
- YÜKSEL, İsmail, **Anayasa Yargısında Yorumlu Ret Kararı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013